

lemu društvu, v katerem živijo, resnično dobroto in veliko korist delajo.

9. Na pameti pa nam ima vedno biti, da kedar koli kaj zamenjujemo, delo zamenjujemo; kar se mora brez dela pripravljati se tudi brez dela, brez odškodovane veljave oddaja; kar se načini z delom enega leta, se ne zameni z drugim, ki velja samo polletnega truda. Zato da v obče rečemo: kedar en izdelek ali stvar več velja kakor druga, to zato, ker se je z večim ali bolj umnim delom pripravila. Pri tem imamo še na založeno delo pomisliti; delo pa se more založiti v kakšne mašine ali naprave in druge priprave, ki kakor smo že omenili, delo bolj plodno delajo. Zato n. p. ko si je kdo dal načiniti kakšen mlin ali žago, treba mu je potem z mlenjem si dati naplačati v pravi razmeri delo, z katerim so se te naprave načinile, ali kateri krojač si mašino za šivanje kupi, in ako ga 50 gld. ali 100 gld. stoji, založil je v njo dela za 50 gld. ali 100 gld. ktero se mu potem z drugim bolj plodnim delom naplačati ima. Zato so mašine, vsakoršni nepremakljivi ali stalen kapital, železnice kanali itd. založeno delo.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Jame in jezi po vinogradih.

Letos so po večih vinogradih, kder je o kopi premokra zemlja bila, samo grude z motikami preobračali, jih nič ne zdrobili, in ne poravnali, češ, da se posušijo in zrak med grudami globokoje v zemljo pride. Tako sem videl nekatere radgonske vinograde okopane. Dobro, kder se ni dalo boljše storiti, posebno če so saj grude spreobrnoli in jih ne, kakor večidel raztreseni kopači delajo, le na pol po koncu postavljali da je vinograd na pol zelen videti; — toda pri drugi kopi gre to delo bolj dosledno in na tanjko opraviti, ter paziti, da še se večja škoda ne naredi s polomastenjem mladik, ki nam obetajo spet veseli pridelek; sicer pa trta ali trs vsako leto svojo dolžnost stori, naj je le dostojno obdelana in zračne pomoči ima.

V obče taka kop nič ne velja, ker se trs jako slabo ožedi raznih korenin in slabo okaplje, ker površnje zemlje s travino pristrizene ne dobi, ki mu naj več moči v odrastek daje; le z vodo se zalije, kadar kaka ploha pride, katerih je v tih dnevih več ko preveč bilo.

Po takih goricah sicer voda ne odnese obilno zemlje v doline, kakor se to na peščenem svetu godi, in kder je nov vinograd in zemlja rahla; tam je grozno gledati, kako je vzorano po vinogradu! — Ker pa plohe niso vsako leto, tudi take kopi ne gre priporočati.

Nekatere grabice se tudi vidijo jako vzdignene na spodnjih krajih, kamor sečasoma voda zemlje nanosi, pa tudi kopači še s tem pripomorejo, da vselej do 2 črevlja niže zemljo z motikami mečejo, in tako prave kratke strmine postanejo. Vincar vidi v tem zaslužek, da bo spet zemljo k sepu ali sicer v grabice nosil, kar pri njem veliko pomeni, vlastnik pa trpi brez potrebe na mošnji, ako hoče dostojno grabice napeti, to je, kder so nižje ali vpadene, da jih napolni. Zakaj znano je, da se zemlje veliko nesti ne more, ker je težka, kar pa je po zimi zmazane z nosiljo, ni vredno da si obavala trgajo, ker je otajene skoraj komaj videti, tako je je malo, in vendar se je dolgo nosila. Pri vsem tem pa je težaku sploh vse jedno ali znosi zemlje dosti ali malo, dela dobro ali slabo, da le dan mine, in on dnino potegne; in takih kukavice in slabih Minek je žalibože le preveč na tem grešnem svetu. — Tu je svetovati, da kopači spodnjo zemljo takih vzdignjenih grabic za 2 črevlja proti bregu mečejo, in ker je ta prst naj boljša, jo k trsom spravljajo, kadar do tje pridejo, kamor so jo pometali; se ve, da morajo kopači oči s seboj imeti, in z njimi ne samo v ročko gledati, temuč tudi na svoje delo, da prsti na trse ne lučajo ampak v dnike naprej. To velja le od spodnjih grabic a ne od zgornjih, kder je za hrbtno sep. Tu se lahko s tako prstjo sep nasiplje in je ni treba od indot nositi, če kopači niso preveč sepo razsuli in sepnih trsov zemlje oprostili. Tudi se svobodno globokoje mejice ali žlaki iztrebijo, ker se tako spet skozi leto s prstjo napolnijo ali saj vzdignejo po deževju.

Še več. Ker je že govor o nasipovanju sepo, naj še se to pristavi. Neki sepi so preveč napeti, vampasti, da se kedaj komaj hoditi more, in ki se večkrat sami odleščijo in posipljejo, a zemljo pa težko in drago od indot vinorejec

spravlja. — Kder je tako, naj se sep poteše, kakor je treba, in trte na sepu osipljejo s to prstjo, ki je prav dobra. Tako bo sep nadelan, mejice in poti pa priličneje. Da bo trava hitreje v zrastle, se naj senenega droba, ali deteljnega semena, ali pa samo pepela potrosi. Vse to je cenejše delo, kakor zemljo nositi dati; zadosti kder biti mora. Vincar sicer pisano gleda, ker drugi tako ne delajo, naj bolj pa zato, da ne bo za čico ali praseta brz kaj kositi; vendar naj se tolaži s tem: da si ja z delom, ko je sep nasipoval, tudi nekaj novcev prislužil, in če je potesani sep z pepelom potrosil, ob kratkem mu ozelenel bo.

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Ljutomera. Naša čitalnica bo naredila v svojih prostorijah pri J. Kornpilu v nedeljo 7. junija zabavo, k kateri se vsi člani s tem uljudno vabijo, ker povabila na posamezne člane se ne bodo razpošiljala. — Program: 1. Igra „Filozof“. — 2. Petje čitalniškega pevskega zbora. — 3. Igra „Ultra“. — 4. Ples. — Začetek ob 8mih zvečer. Nečlani plačajo vstopnine za 1. prostor 60 za 2. prostor 40 krajcarjev. Odbor.

Velika nedelja, 25. maja 1868. Od mnogih krajev je slišati neugodnih reči, n. pr. kako je po nekterih povodenj, mnogo kvara napravila, in po drugih, da je že tako zgodaj toča ves up vničila, — in mnogo drugega; kar se vendar tiče naše okolice, še se zdaj vse v lepem upanju nahaja, čeravno je na zimski setvi v otaljeni zemlji celi četrletni večidel na tri črevlje debel sneg ležal, in skorej ni bilo upati, semena nazaj; se vendar nadjamo srednje ali, skorej bi rekel, precej obilne žetve. — Kornza, ktera navadno le čez deset ali dvanajst dnevov izhaja, je letos že večidel pred tednom iz zemlje prilukala; gotovo dobro znamenje! — Sadja se nam razun hršček, obilno kaže, naj več sadu kažejo jablani. Tudi travniki nam lepo zelenijo in cveto, ter naši živinici obilno hasnovite klaje obetajo. — Posebno pa nam srce radosti kipi, tako nam naša zlahtna trta v obilnosti svoj blagostni sad obeta. Vse še je vendar v božjih rokah!

Upamo vendar, da taisti, kateri je do zdaj svojo očetovo roko nad nami držal, nam tudi v prihodnje svojega blagoslova odtegnol ne bode. —

V Hardeku pri Ormužu namenjena narodna veselica, bode kakor sem iz gotovega vira zvedel — še le meseca Julija.

Središčani so napravili v gostilnici na kolodvoru živahno veselico, pri kateri se je vdeležil ljutomerski pevski zbor, in obilno gostov iz raznih krajev, — Namenjena je tamkaj „Velika beseda“ v spominj našega slavnega Modrinjaka še pred jesenijo. —

To je lepo!

Velikonečeljski.

Politični ogled.

Iz državnega zbora. Zbornica poslancev se zdaj posvetuje o državnem proračunu za leto tekoče. V I. pogl. se je brez vsakega besedovanja dovolilo za naj viši cesarski dvor 3,420.000 gld., v II. pogl. za državni zbor in sicer za gospodsko zbornico 27.548 gld. za zbornico poslancev 393.130 gld. in za državnega dolga protipazno komisijo 7.183 gld., v III. pogl. za državno svetovalstvo 52.000 gld. in IV. pogl. za ministersko svetovalstvo 90.358 gld. vse po odborovem nasvetu. Pri V. pogl. tirja Zybkiewicz večji znesek za Galicijo, ker je tam dozdej vlada za cestne in vodne stavbe manj storila, kakor p. v. dolj. Avst. V tem poglavju se je dovolilo za ministerstvo notrajnih zadev po odboru nasvetovanih 16.137.992 gld. Od teh dojde za osrednje vodstvo 375.200 gld. državni zakonski list 27.400 gld., geologični državni zavod 40.697 gld., politično opravilo 7.839.700 gld. pripomoček zavodom najdenčkov 395.075 gld., stavbinske urade 356.600 gld., delanje cest 5.233.827 gld., vodne gradbe 1.405.618 gld. nove stavbe 50.000 gld., stroški uradnih listov 293.875 gld., izboljšanje varnosti v Dalmaciji 20.000 gld. in v pomoč proti pomankanju v Istriji in Dalmaciji 45.000 gld. v V. in VI. pogl. se je dovolilo ministerstvu deželne brame in javne varnosti 482.000 gld., za vojaško policijsko stražo 1.532.387 gld. Pri VII. pogl. (ministerstvo bogoslovja in poduka) zahtevajo naj se odpravi postava o ravnopravnosti